

Zbiór artykułów naukowych.

U.D.C. 37+082

B.B.C. 94

Z 40

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: 00-728 Warszawa, ul. S. Kierbedzia, 4 lok.103

e-mail: info@conferenc.pl

Zbiór artykułów naukowych.

Z 40 Zbiór artykułów naukowych Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej organizowanej dla pracowników naukowych uczelni, jednostek naukowo-badawczych «Obiecujące osiągnięcia naukowe Pedagogika » (30.09.2017) - Warszawa, 2017. - 60 str.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora jest zakazane. Wszelkie prawa do materiałów konferencji należą do ich autorów. W artykułach naukowych zachowano oryginalną pisownię. Artykuły recenzowane przez Komitet Naukowy. Wszelkie prawa do materiałów w formie elektronicznej opublikowanych w zbiorach należą Sp. z o.o. «Diamond trading tour». Obowiązkowym jest odniesienie do zbioru.
nakład: 50 egz.

"Diamond trading tour" ©   Warszawa 2017

ISBN: 978-83-65608-78-9

WSPÓŁORGANIZATORZY:

The International Scientific Group (Belarus, Poland, Russia, Serbia, Ukraine)
Virtual Training Centre «Pedagog of the 21st Century»
Global Management Journal

KOMITET ORGANIZACYJNY:

W. Okulicz-Kozaryn (Przewodniczący), dr. hab, MBA, The International Scientific Association of Economists and Jurists «Consilium», Switzerland;
A. Murza (Zastępca Przewodniczącego), MBA, Ukraina;
A. Гурохон, к.т.н., доцент, Юго-Западный государственный университет, Россия;
A. Knaprzyk, Dr, PWSZ im. prof. S.Tarnowskiego w Tarnobrzegu, Polska;
A. Malovychko, dr, EU Business University, Berlin – London – Paris – Poznań, EU;
L. Nechaeva, PhD, Instytut PNPУ im. K.D. Ushinskogo, Ukraina;
M. Ордынская, профессор, Южный федеральный университет, Россия;
S. Seregina, independent trainer and consultant, Netherlands;
A. Tilmayeu, PhD, associate Professor, Belarusian State Agricultural Academy, Belarus;

KOMITET NAUKOWY:

W. Okulicz-Kozaryn (Przewodniczący), dr. hab, MBA, The International Scientific Association of Economists and Jurists «Consilium», Switzerland;
C. Беленцов, д.и.н., профессор, Юго-Западный государственный университет, Россия;
Z. Sekerevac, Dr., full professor, «Union - Nikola Tesla» University Belgrade, Serbia;
P. Латыпов, д.т.н., профессор, Московский государственный машиностроительный университет (МАМИ), Россия;
И. Лемешевский, д.э.н., профессор, Белорусский государственный университет, Беларусь;
Е. Чекунова, д.п.н., профессор, Южно-Российский институт-филиал Российской академии народного хозяйства и государственной службы, Россия.

Redaktor naukowy:

M. Stych, dr, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Polska.

SPIS/SODERZHANIE

НАРОДНІ ПІСЕННІ ТРАДИЦІЇ У ФОРМУВАННІ
ВОКАЛЬНО-ХОРОВИХ НАВИЧОК ПІДЛІТКІВ В ПОЗАШКІЛЬНИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ
Бабіченко Н.О. 6

КРИТЕРИИ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ
КОМПЕТЕНТНОСТИ У ВРАЧЕЙ-ИНТЕРНОВ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОГО
ПРОФИЛЯ
Денисова Е.Г., Соколова И.И. 10

ОПТИМІЗАЦІЯ МЕТОДИКИ ПІДГОТОВКИ ЮНИХ КІРВОКЕРІВ
Санжарова Н.М., Огарь Г.О. 13

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОБЛЕМИ ШКІЛЬНОЇ
НЕУСПІШНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
Лалак Н. В. 15

ВПЛИВ МОРОФОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗАКАРПАТСЬКИХ ГОВОРІВ
НА МОВЛЕННЯ ПЕРШОКЛАСНИКІВ
Лавренко М. В., Гецко Н. В. 17

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОМПЕТЕНТНОГО ПІДХОДУ ЯК ОСВІТНЬОЇ
ІННОВАЦІЇ
Молнар Т.І. 21

МОДЕЛЮВАННЯ ІМІДЖУ СУЧАСНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ -
ОСНОВА СТИМУЛУ ЙОГО ПОПИТУ НА РИНКУ ОСВІТНИХ ПОСЛУГ
Фенчак Л. М. 23

АКАДЕМІЧНА ЧЕСНІСТЬ У ВНЗ: РЕАЛЬНИЙ СТАН ТА ФАКТОРИ
ФОРМУВАННЯ
Москальчук Г.О. 25

ЗМІСТ НАРОДНОЇ ОШКУНСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ
Салига Н.М. 27

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ МОДУЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ З ФІЗИКИ
ПЛАСТА ДЛЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ВУДІВЕЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ
Корсунський О.М., Данишева С.О., Чернець І.В. 30

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ
НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ШИХОМ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ
НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ
Дмитренко О.В. 34

ДЕЯКІ АСПЕКТИ АНСАМБЛЕВОГО ПАРТНЕРСТВА МИЖ
КОМПЕРТМЕЙСТЕРОМ ТА СТУДЕНТОМ У КЛАСІ "ПОСТАНОВКА ГОЛОСУ"
Харченко Ю. Т. 36

СТИЛІЗАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ У
СТУДЕНТІВ - АРХІТЕКТОРІВ
Карпова С.Н. 39

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРСЬКОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
НА ЗАНЯТТЯХ З ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВИХ ДИСЦИПЛІН
ТА В ПРОЦЕСІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
Врубель Г. Ф. 42

ВПЛИВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ
КУЛЬТУРИ МАЙБУТЬОГО ІНЖЕНЕРА
І вільчин К.О. 45

УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНИМ ЗРОСТАННЯМ МОЛОДИХ
ВЧИТЕЛІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ
Журо А. О., Дудко Я. В. 47

МОЛІТОРИНГ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ
АРХІТЕКТУРНО-ХУДОЖНЬОГО ПРОФІЛЮ
Бредирова В.Л., Свйничовська О.М. 49

ВИЩА МЕДИЧНА І ФАРМАЦЕВТИЧНА ОСВІТА: КОМПЕТЕНТІСНИЙ
ПІДХІД
Добровольська А. М. 51

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ
Радінська І.А. 55

ОСОБЕННОСТИ ПОСТРОЕНИЯ МОНУМЕНТАЛЬНО - ДЕКОРАТИВНОГО
РЕЛЬЕФА В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ ХИФ
Штыкало Т.С., Письменченко А. И. 58

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА НА ЗАНЯТТЯХ З ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВИХ ДИСЦИПЛІН ТА В ПРОЦЕСІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Врубель Г. Ф.

концертмейстер

Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б.Хмельницького

Реформи, які нині відбуваються у сучасному суспільстві, неможливі без його духовного оновлення, відродження культурних традицій, орієнтації на духовні цінності, що в свою чергу висуває нові вимоги до професійної підготовки вчителів, зокрема вчителів музичного мистецтва, однією із складових фахової діяльності яких є організація та керівництво хоровим колективом, здатність до художньо-творчої роботи, організаторські та психолого-педагогічні навички є необхідними. Інструментально-виконавська діяльність учителя музичного мистецтва в загальноосвітніх навчальних закладах потребує сформованості відповідних умінь, найскладнішими з яких є концертмейстерські.

Концертмейстерська підготовка майбутніх вчителів музичного мистецтва в умовах університетської освіти здійснюється у процесі засвоєння різних фахових дисциплін – інструментально-виконавських (основний і додатковий музичні інструменти, концертмейстерський клас), музично-теоретичних (гармонія, поліфонія, аналіз музичних творів), вокально-хорових (хорове диригування, постановка голосу), методичних (методика музичного виховання). Навчальна діяльність студентів у цих виконавських і методичних класах передбачає застосування таких концертмейстерських умінь, як акомпанування солістам, диригентам, гру партитур різного рівня складності, виконання супроводу до вокальних і хорових вправ з модуляціями у всі тональності, спів під власний супровід, забезпечення ігрової та хорео-

графічної діяльності учнів на уроках музичного мистецтва. Для оволодіння таким широким спектром концертмейстерських умінь необхідна ґрунтовна підготовка студентів на заняттях з концертмейстерського класу. Однак, ця навчальна дисципліна не є обов'язковою (нормативною) для вивчення, тому в освітніх програмах університетів вона, у кращому випадку, віднесена до вибіркової частини навчального плану, або взагалі не викладається студентам. Така суперечність між запитом шкільної практики і реаліями університетської освіти спонукає до розроблення спеціальної методики комплексного формування концертмейстерської компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва на заняттях з фахових дисциплін та в процесі самостійної підготовки.

Неодноразово концертмейстерська діяльність була предметом досліджень піаністів-практиків. Специфіку та окремі аспекти формування й розвитку у студентів концертмейстерських умінь розкрито у навчально-методичних і мистецтвознавських працях Н. Борисової, Л. Винокур, Т. Карнаухової, І. Крюкової, М. Крючкова, М. Моїсеева, В. Пустовіт, Є. Шендеровича та ін. Проте науково-педагогічні засади формування концертмейстерської компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва ще недостатньо досліджені, що й визначило актуальність цієї статті.

Мета статті – на основі аналізу методичних мистецтвознавчих праць окреслити місце та зміст концертмейстерської роботи в класі хорового диригування у процесі

підготовки майбутнього керівника шкільного хорового колективу.

Концертмейстерська підготовка учителів музичного мистецтва має бути обумовлена кваліфікаційними вимогами та змістом освітньо-професійної програми підготовки бакалавра, магістра, орієнтованих на формування відповідних фахових компетентностей у процесі навчання в ВНЗ, удосконалення концертмейстерської підготовки студентів на засадах компетентнісного підходу передбачає наукове обґрунтування сутності і складових концертмейстерської компетентності, потребує аналізу відповідного виду професійної діяльності вчителя на уроках музичного мистецтва і в позаурочний час та концертмейстерської діяльності взагалі, що уможливить визначення основних форм роботи шкільного вчителя як концертмейстера. Спираючись на визначення музичного енциклопедичного словника концертмейстер – це піаніст, який допомагає вокалістам, інструменталистам, хоровикам розучувати партії та акомпанує на речетіцях та концертах. Однак разом з тим, діяльність концертмейстера в класі хорового диригування є дещо ширшою, в ній виокремлюємо наступні складові:

1. робота з викладачем та студентом на уроці;
2. робота із студентом;
3. робота з викладачем;
4. індивідуальна робота.

Аналізуючи зміст роботи концертмейстера в класі хорового диригування, відзначимо, що окрім розучування тексту зі студентами, вона передбачає контроль за якістю виконання, знання специфіки диригентського жесту, причини виникнення труднощів та шлях до їх подолання. Таким чином, в діяльності концертмейстера поєднуються творчі, педагогічні та психологічні функції, які важко відокремити в навчально-виховному процесі.

Під роботою концертмейстера з викладачем мається на увазі підпорядкування акомпанементу згідно з художнім смаком виконавця. Водночас супровід не має права

бути пасивним, він має власну художню індивідуальність, оскільки чутливий супровід тільки надасть наснагу виконавцю. Робота з викладачем носить характер творчої співпраці. Зауважимо, що в процесі роботи концертмейстер працює з трьома видами нотного тексту, а саме: твори *a capella*, твори для хору з супроводом та текстами перекладань творів для хору з оркестром. Виникає необхідність диференціювати підходи до роботи з кожним видом нотного тексту. Так, наприклад, в роботі з акапельним хоровим твором може стати в нагоді методичний досвід А. Мирошникової, яка радила у складних випадках опрацювати партитуру за рахунок випущення витриманих голосів для проведення більш важливих партій; подумки проспівувати партитуру, наближуючи до звучання співацьких голосів; коректно розподілити хоровий фактурний матеріал між руками та обрати зручну аплікатуру; звернути увагу на залежність динаміки й темпу від літературного тексту.

При роботі над хоровим твором з супроводом важливими будуть методичні узагальнення Є. Шендеровича, який радив спрощувати фортепіанну партію, зауважуючи на те, що від цього не повинні страждати якість звучання, темброве забарвлення та голосоведіння. М. Смирнов рекомендував долати незручні місця шляхом перерозподілу рук, акумулюючи увесь гармонічний супровід у лівій руці, а правій руці залишати лише одну-дві гармонічні ноти, щоб надати мелодії в ній більшої виразності.

В процесі гри оркестрового перекладання твору для фортепіано задачею концертмейстера є максимальне наближення звучання інструменту до оркестру. Тому особливого значення набувають питання звуковидобування.

Провідним аспектом діяльності концертмейстера є здатність швидко "читати з аркуша" що дозволить точно підтримати виконавців у створенні єдиної з ними виконавської концепції. Гра "з аркуша" є однією з найскладніших форм читання, в якій задіяні слухові, зорові, рухові, розумові й

психологічні процеси. До того ж піаніст має володіти навичками швидкого орієнтування в тексті, відчуття ритму, розуміння змісту та характеру твору, уваги до фразування й агогіка виконавця. Процес "читання з аркуша" доволі складний, тому заслуговують на увагу методичні рекомендації поетапного прочитання Є. Шендеровича. Корисними будуть наступні поради:

- гра крайніх голосів партитури;
- гра всієї партитури шляхом пристосування її до фізичних можливостей рук, уникаючи подвоєнь;
- уважне прочитання поетичного тексту й виокремлення місць, у яких береться дихання чи виникають агогічні відхилення від темпу.

Робота концертмейстера в класі хорового диригування містить деякі відмінності від роботи в інших класах, наприклад, класі вокалу. Насамперед це стосується розуміння диригентських жестів й знання основ диригентської техніки (поняття "точки", "ауфтакту", "зняття", штрихів й відгінків, схеми простих та складних розмірів). Також концертмейстер має пам'ятати про співацьку природу хорового звуку, особливо при виконанні хорової партитури *a capella*. Тому навіть під час виконання твору з могутнім "*forte*" він ніколи не форсує звук, а намагається надати йому хорового звучання.

Отже, вивчення ролі концертмейстера в процесі підготовки диригента в класі хорового диригування дозволило нам визначити, що він реалізує декілька функцій – педагогічну, виконавчу та психологічну. Оволодіння концертмейстерськими компетентностями є складним і тривалим процесом, який здійснюється на аудиторних заняттях в університеті, у процесі самостійної роботи та під час виконавської та педагогічної практик, коли студенти набувають досвіду різноманітної концертмейстерської і музично-творчої діяльності. Отже, дослідження науково-педагогічних засад концертмейстерської діяльності уможливило визначення сутності і структури концертмейстерської компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Список використаних джерел

1. Барбіна Е. С. Формирование педагогического мастерства учителя в системе непрерывного педагогического образования: [монография] / Е. С. Барбіна. – К.: Вища школа, 1997. – 153 с.
2. Фрейдман В. Концертмейстер – ансамблист – педагог / В. Фейдман – Одесса: Управление культуры Одесского областного Совета народных депутатов. Отдел учебных заведений и методики обучения, 1994. – 13 с.
3. Шевченко Т. І. Формування творчої особистості піаніста: [навч. посіб.] / Т. І. Шевченко. – Одеська державна консерваторія ім. А. В. Нежданової, 1995. – 110 с.
4. Шендерович Е. В концертмейстерском классе. Размышления педагога. М.: 1996. — 204 с.